

Motion till riksdagen 2005/06: MJ518

av **Sven Gunnar Persson m.fl. (kd)**

Djurhållning och djurskydd

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
3	Inledning	5
4	Djurhållning inom jordbruket.....	5
4.1	Djurskyddet inom EU.....	5
4.2	Djurtransporter	6
4.2.1	Mobila och gårdsnära slakterier	6
4.2.2	Subventioner och beskattning.....	7
4.2.3	Investeringsstöd.....	7
4.2.4	EU:s djurtransportdirektiv	7
4.3	Kastrering.....	8
4.4	Genmodifiering av djur	8
4.5	Tvångsmatning	8
5	Uppfödning av pälsdjur.....	9
6	Djurförsök	10
6.1	Djurförsök i utbildningen	10
6.2	Djurförsök inom EU.....	11
6.3	Prövning av djurförsök.....	12
6.4	Xenotransplantation	12
7	Missbruk av djur	13
7.1	Tjurfäktning.....	13
7.2	Sexuella övergrepp mot djur	13
7.3	Så kallade kamphundar	14
7.3.1	Tydlig lagstiftning om polisens möjligheter att ingripa mot hundägare	15
7.3.2	Lagstifta mot avel av kamphundar	15
8	Tillsynen enligt djurskyddslagen.....	15
8.1	Resurstilldelning till djurskyddet	15
8.2	Kommunernas djurskyddstillsyn	15
8.2.1	Finansieringen av den lokala tillsynen	16
8.3	Länsstyrelsernas djurskydd	17
9	Veterinärväsendet.....	17

Fel! Okänt namn på

9.1	En ny organisation av veterinärväsendet	17
9.2	Besparingspotential inom distriktsveterinärorganisationen (DVO) ..	18
10	Bekämpande av djursjukdomar	19
10.1	Minska användningen av antibiotika	21

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i det nya landsbygdsutvecklingsprogrammet ge utrymme för förädlingsstöd till företag som vill utveckla produkter vars värde delvis består i att särskild djurskyddshänsyn tagits.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att exportstödet för levande djur bör avskaffas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att investeringsstöd bör ges till åtgärder som minskar djurtransporternas längd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inom hela EU skall finnas ett tydligt förbud mot att använda elpåfösare i samband med djurtransporter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ackordssystem vid djurtransporter skall förbjudas och att alla djurtransporter skall skötas av utbildade och certifierade förare.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om ändring i djurskyddslagen så att kastrering av djur utan bedövning blir förbjuden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den svenska regeringen inom EU bör verka för ett import- och säljförbud inom hela unionen för fet gåslever, foie gras, som framställts genom tvångsmatning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att så länge ett EU-omfattande import- och säljförbud mot foie gras inte finns bör Sverige verka för att medlemsländerna ges rätt att införa nationellt import- och säljförbud.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör avstå från att genomföra en avveckling av minknäringen och i stället invänta forskningens rön och näringens utvecklingsarbete.
10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring i djurskyddslagen så att användning av djurförsök inom utbildningsväsendet endast tillåts i utbildningar där studenten kan komma att använda djurförsök i sin kommande yrkesverksamhet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det på alla universitets- och högskoleutbildningar i Sverige skall finnas en rättighet för studenter att slippa delta i utbildningsmoment som strider mot deras samvete.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla studenter på de utbildningar där djurförsök traditionellt förekommer skall få grundläggande utbildning om alternativa metoder till djurförsök.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en mer genomgripande utbildning om alternativ till djurförsök bör ingå som en obligatorisk del i utbildningen av alla forskare inom de traditionellt djurförsöksbaserade forskningsområdena.

Fel! Okänt namn på

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurförsök i samband med EU:s gemensamma kemikaliepolitik.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om xenotransplantation.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU upprättar ett program för hur djupt rotade folkliga traditioner såsom tjurfäktning kan förändras så att de uppfyller EU:s normer om djurskydd.
17. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring i brottsbalken så att sexuellt utnyttjande av djur förbjuds.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisen snabbt skall kunna ingripa och omhänderta hundar vid misstanke om att en hundägare använder en hund i hotsyfte eller missköter den.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärpta regler mot avel av kamphundar.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurserna till det lokala och regionala djurskyddet.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att tillsynen av djurhållare i olika delar av landet är likvärdig.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inspektioner som inte föranleds av anmärkningar bör vara avgiftsfria.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avgifterna för de förnyade inspektionerna bör fastställas på central nivå och ej skall överstiga kommunernas självkostnader för desamma.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny organisation av veterinärväsendet.

3 Inledning

En av grundpelarna i den kristdemokratiska ideologin är förvaltarskapstanken, vilken bl.a. innebär att människan har ett ansvar att vårda och värna om andra levande varelser. Människan ska ta väl hand om de djur hon har i sin vård och sörja för att de får leva ett så naturligt liv som möjligt. Så långt det är möjligt skall djuren slippa att utsättas för stress, smärta, lidande och skador. Vid djurhållning ska också djurens hälsa främjas och hänsyn tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov.

Den svenska djurhållningen skall präglas av höga djurskyddsambitioner. En bra skötsel och god hygien i djurhållningen ger bättre djurskydd men också hög livsmedelskvalitet. Gott förvaltarskap i djurhållningen har dessutom stor betydelse för hur konsumenterna värdesätter livsmedlen. Plågsamma djurtransporter har bl.a. uppmärksammats gång på gång trots att det finns djurskyddsregler för att undvika detta.

I takt med att småskaliga slakterier införs, vilket är ett av Kristdemokraternas många förslag, bör kraven på djurtransporter skärpas. Vi välkomnar också en översyn av djurtransporters omfattning i tid och längd. Framför allt bör maximitiden för djurtransporternas längd skärpas i EU, eftersom EU idag har regler som inte är lika långtgående som Sveriges. I ett internationellt perspektiv har Sverige en bra djurskyddslagstiftning. Detta är givetvis bra men medför samtidigt extra kostnader för bönderna i Sverige, inte minst för kyckling-, svin- och mjölkproducenter, kostnader som konkurrerande länder många gånger saknar. Detta gör att bönderna i dessa länder på sätt och vis tjänar på det egna landets dåliga djurskyddsregler. För att svenska bönder inte skall missgynnas för god djurhållning är det viktigt att regeringen driver linjen att djurskyddslagstiftningen harmoniseras inom EU på en hög nivå. Strävan måste vara att svenska bestämmelser på djurskyddsområdet skall tjäna som vägledning för arbetet inom EU.

4 Djurhållning inom jordbruket

4.1 Djurskyddet inom EU

De långa och ofta plågsamma djurtransporter som fortfarande förekommer inom EU är upprörande. För att korta transporterna bör EU-stöd ges till småskaliga slakterier och satsningar göras på mobil slaktverksamhet med bibehållen livsmedels säkerhet. Framför allt krävs en kortare maxtid för hur långa djurtransporter får vara. Kraven kan sedan skärpas i takt med att lokala slakterier skapas. Överlag krävs strängare gemensamma EU-regler för djurhantering, den svenska synen på djurhållning måste få genomslag i hela Europa. Detta för djurens skull, men också för den svenska livsmedelsnäringens skull. Det är inte bra att svenska bönder får en konkurrensnackdel på grund av andra länders svaga djurskyddslagstiftning. I avvaktan på strängare regler bör EU

Fel! Okänt namn på

ge stöd till investeringar för förbättrat djurskydd, utöver vad lagstiftningen kräver. Strävan måste vara att svenska bestämmelser på djurskyddsområdet skall tjäna som vägledning för arbetet inom EU. Det bör vara möjligt att bevilja förädlingsstöd till företag som vill utveckla produkter vars mervärde består i att särskilda djurskyddshänsyn tagits.

Aktiva konsumenter är också ett värdefullt inslag i arbetet med att förbättra djurens villkor. Det är viktigt att det nya landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013 ger utrymme för stöd till sådana djurskyddsförbättrande åtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

4.2 Djurtransporter

De långa djurtransporterna inom EU är ett stort problem. En av orsakerna till de långa transporterna är stordriften inom slakteriindustrin, som inneburit att verksamheten koncentrerats till några få slakterier med stora avstånd emellan.

4.2.1 Mobila och gårdsnära slakterier

Kristdemokraterna har under flera år motionerat i riksdagen om det angelägna i att främja mindre slakterier med lokal förankring. För närvarande finns i Sverige endast mobila slakterier i bruk för slakt av renar. I ett flertal länder finns dock intresse för mobil slakt. I USA slaktas gris och nötkreatur i mobil anläggning och fjäderfän storskaligt mobilt. I Norge finns också – förutom slakt av ren – även slakt av lamm i mobilt slakteri på försök.

Med mobilt slakteri avses en slakterianläggning som till sin helhet är mobil, det vill säga flyttbar. Det mobila slakteriet kan antingen komma direkt till djurbesättningen eller till en uppsamlingsplats för flera närliggande besättningar. Ett mobilt slakteri skall klara alla moment som ingår vid slakt med undantag för styckning av djurkropparna.

Med ett semimobilt slakteri avses en slakterianläggning som ställs upp på en plats under en längre tid i närheten av flera olika djurbesättningar. Anläggningen är inte i sin helhet mobil utan kräver tillgång till anslutande transport av slaktade djur.

Ekologiska lantbrukare i Sörmland har tagit fram rapporten ”Gårdsnära slakt”, som skisserar ett alternativ med stationära slakterier, där djuren slaktas och därefter transporteras till styckningsanläggning. I ett sådant system kan de enkla slakterierna vara lokaliserade till en gård med uppfödning av djur som också ta emot djur från gårdar i närheten. Flera sådana slakterier kan anlita en gemensam styckningsanläggning. I stället för att ha ett mobilt slakteri får slaktarna vara mobila och betjäna de mindre slakterierna. Ett sådant system minskar inte bara transporttiden för djuren, utan djuren kan också slaktas under mindre stress i en invand miljö. Systemet ger arbete i bygden, vilket framhålls i rapporten.

Det är dock tveksamt om EU:s regler tillåter mobil slakt av andra djur än ren. Sverige måste därför inom EU driva att reglerna tydliggörs så att mobil slakt kan tillåtas. Utredningen ”Kännande varelser eller okänsliga varor”

(SOU 2003:6) bedömer att mobil slakt i första hand skulle vara aktuellt för svin, får och fjäderfä. För mobil slakt skall samma djurskyddskrav gälla som för annan slakt.

Kristdemokraterna delar utredningens åsikt att ekonomiska bidrag till mobila slakterier, gårdsnära slakterier, slaktbodas och andra lösningar som minskar djurtransporterna bör införas inom befintligt regelsystem.

Vid behandlingen av 2005 års budgetproposition beslutade riksdagen att Livsmedelsverket fr.o.m. år 2005 skall tillföras 10 miljoner kronor för pilotprojekt rörande närslakt.

4.2.2 Subventioner och beskattning

EU utbetalar exportstöd för export av levande nötkreatur. Bidragsnivåerna fastställs utifrån prisnivåerna i Europa och på världsmarknaden. Enligt nu gällande förordning om djurtransporter (118/2003), som antogs i januari 2003, uppgår exportstödet för levande kvigor och kor under 30 månaders ålder till 0,53 euro/kg. Exportbidragen för flera typer av djur har försvunnit i och med denna förordning, men Kristdemokraterna anser att alla exportbidrag för levande djur skall bort.

Det är inte rimligt att de europeiska skattebetalarna skall subventionera denna typ av djurtransporter. Kristdemokraterna föreslår därför att exportstödet för levande djur avskaffas. De strukturella förhållanden som resulterar i långa djurtransporter kors och tvärs genom Europa måste identifieras och åtgärdas i möjligaste mån. Detta bör ges regeringen till känna.

4.2.3 Investeringsstöd

För att styra bort från stordriften och de långväga djurtransporterna är det på kort sikt nödvändigt att införa investeringsstöd för sådana åtgärder som minskar transporternas längd. Sådant stöd bör också kunna utbetalas till uppfödare som genomför åtgärder för att minska djurens obehag i samband med transporter. Detta bör ges regeringen till känna.

4.2.4 EU:s djurtransportdirektiv

Grundbulten i EU:s regelverk om transport av levande djur är rådets djurtransportdirektiv (direktiv 91/628/EEG, ändrat genom direktiv 95/29/EG). Det finns åtskilliga brister i detta direktiv, vilket tas upp i SOU 2003:6. I november 2004 enades ministerrådet om skärpta regler för djurtransporter. Det är bra att Sverige kan påverka övriga Europa i en positiv riktning, men arbetet måste fortsätta. Det är viktigt att den svenska regeringen i ministerrådet lyfter fram alla relevanta djurskyddsaspekter. Bland det mest angelägna är att de tidsgränser som gäller för transporterna begränsas till max åtta timmar för landsvägstransporter för de däggdjur som omfattas av direktivet. Kristdemokraterna instämmer dock i utredningens slutsats att undantag bör kunna göras för tävlingshästar.

Det bör tydligt markeras att det skall vara förbjudet att använda elpåfösare i samband med djurtransporter. Kristdemokraterna anser också att ackordssy-

Fel! Okänt namn på

stem vid djurtransporter skall förbjudas och att alla djurtransporter skall skötas av utbildade och certifierade förare som vid regelbrott blir av med sin licens. Dessa frågor bör den svenska regeringen lyfta fram i samband med det fortsatta arbetet kring dessa frågor i EU:s ministerråd. Detta bör ges regering- en till känna.

4.3 Kastrering

I Sverige kastreras ca 1,6 miljoner smågrisar varje år rutinmässigt utan bedövning. Kastreringen har upprört många i samhället, inte minst konsumenterna, djurrätts- och djurskyddsorganisationerna, etologer och veterinärer. I Norge finns redan ett förbud mot kastrering utan bedövning.

Hantering av smågrisarna har också upprört kommunpolitikerna i Örebro. I en skrivelse till regeringen, daterad den 1 oktober 2001, föreslog Miljönämnden i Örebro att regeringen borde utreda möjligheterna att komma bort från kastreringen. Nämnden skriver bl.a. att grisarna känner stor smärta under ingreppet och att det är oacceptabelt.

Regeringen besvarade år 2003 skrivelsen och avvisade förslaget om utredning. I sitt svar hänvisar regeringen till arbete som sker inom EU och att Sverige där varit pådrivande för att smågrisar från och med den 1 januari 2003 endast får kastreras utan bedövning upp till det sjunde levnadsdygnet. Det är dock inte tillräckligt att hänvisa till EU. Den svenska djurskyddslagen har regler för slakt, exempelvis krav på bedövning, men saknar regler för kastrering. Detta bör åtgärdas genom att regler om bedövning vid kastrering införs i djurskyddslagen. Regeringen bör lägga fram förslag om ändring av djurskyddslagen så att kastrering utan bedövning blir förbjuden.

4.4 Genmodifiering av djur

Gentekniska förändringar i djurens arvs massa kan leda till förändringar i utseendet eller reproduktionsförmågan. Sådana genetiska modifieringar som medför lidande för djuret, underminerar dess möjligheter till naturligt beteende eller medför nedsatt välbefinnande skall inte vara tillåtna. Kristdemokraterna välkomnar därför proposition 2004/05:177 ”Etisk prövning av djurförsök m.m.”, i vilken det bl.a. föreslås att all genmodifiering av djur skall räknas som djurförsök och vara föremål för etisk prövning.

4.5 Tvångsmatning

Sjukligt fet gåslever, även benämnd *foie gras*, betraktas på flera håll som en delikatess. Den framställs genom att gässen tvångsmatas varje dag i flera veckor. Matningen går till så att ett metallrör sticks ner i halsen och en sorts majsgröt pressas ner i matstrupen på fågeln. Genom denna metod kan djurets lever expandera upp till tio gånger sin normala vikt. Ofta kvävs gässen till

döds av matmassorna, och ibland sprängs deras inre organ sönder. Denna tvångsmatning är förbjuden i Sverige och i alla EU-länder utom Frankrike. Tyvärr har inte medlemsländerna rätt att hindra import och försäljning av produkter från andra medlemsländer även om dessa producerats på ett för importlandet oacceptabelt sätt.

Det är fortfarande tillåtet inom Sverige och EU att importera och sälja *foie gras* som en följd av reglerna om fri rörlighet för varor. Kalifornien har dock infört ett förbud mot import och försäljning av *foie gras*. Delstaterna i USA har således större utrymme för självständig lagstiftning inom handels- och livsmedelsområdet än vad EU-länderna har. Den svenska regeringen bör verka för ett import- och säljförbud av *foie gras* inom EU. Detta bör ges regeringen till känna. Så länge ett EU-omfattande förbud inte finns bör Sverige verka för att medlemsländerna ges rätt att införa nationellt import- och säljförbud mot *foie gras*. Detta bör ges regeringen till känna.

5 Uppfödning av pälsdjur

Kristdemokraterna anser att människan har ett ansvar att värna om andra levande varelser. Det innebär att människan ska ta väl hand om de djur som hon har i sin vård och sörja för att dessa djur får leva ett så naturligt liv som möjligt. Utgångspunkten för människan i sitt umgänge med djur bör vara, att så långt det är möjligt undvika stress, smärta, lidande och skador för djuren. Vid djurhållning ska också djurens hälsa främjas och hänsyn tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Djurskyddslagen är en bra utgångspunkt för att anpassa pälsdjursnäringen till dessa krav.

I 4 § i djurskyddslagen anges att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Jordbruksverket (SJV) presenterade år 2002 en rapport om hållande av mink för pälsproduktion, i vilken det finns ett antal förslag/åtgärder för hur villkoren för minkarna kan förbättras. Pälsdjursnäringens riksförbund instämmer i stort, enligt egen utsago, med SJV om vilka förbättringsåtgärder som skulle vara lämpliga att vidta. SJV ansåg det dock inte möjligt att avgöra om 4 § i djurskyddslagen kan anses vara uppfylld då dessa krav är införda. Det krävs enligt Jordbruksverket mer forskning. Den statliga pälsdjursnäringens utredningen föreslår i sitt betänkande *Djurens välfärd och pälsdjursnäringen* (SOU 2003:86) att djurhållningen av minkar utvecklas så att den bättre anpassas till djurens behov. Utredaren konstaterar att ett sådant utvecklingsarbete knappt påbörjats för minkar medan det för andra djur pågått under lång tid. Vidare menade utredaren att ytterligare forskning behövdes för att bättre utvärdera hur förhållandena för minkarna skulle förbättras. Utredaren ansåg att näringen skulle ges möjlighet att anpassa sig till ny forskning och minkarnas behov under tiden fram till år 2010. Vid detta årtal ansåg utredaren att det borde krävas att det stereotypa beteende som påvisats bland minkarna skall ligga på en acceptabel nivå.

Fel! Okänt namn på

Emellertid har Socialdemokraterna ända sedan sin partikongress år 2001 varit fast beslutna att avveckla pälsdjursnäringen i Sverige. Utan att invänta vidare forskning eller pälsdjursnäringens eget utvecklingsarbete publicerade Jordbruksdepartementet i augusti i år departementsskrivelsen *Minknäringen i Sverige* (Ds 2005:32). I departementsskrivelsen föreslås så omfattande skärpningar i regelverket att det i princip inte blir ekonomiskt möjligt att fortsätta bedriva näringen. Därför föreslås en kompensation till dem som tvingas lägga ner sin minkuppfödning.

Svenska pälsdjursuppfödare lever under världens hårdaste djurskyddsregler. Att tvinga ut pälsdjursnäringen till länder där djuren har betydligt sämre villkor än i Sverige och på så vis också gå miste om en hel näring kan inte vara önskvärt vare sig ur ett djurskyddsperspektiv eller ur ett näringspolitiskt perspektiv. Därför bör regeringen avstå från att genomföra en avveckling av minknäringen och i stället invänta forskningens rön och näringens utveckling. Detta bör ges regeringen till känna.

Några skäl att ytterligare reglera uppfödningen av chinchilla föreligger ej i nuläget. Utredningen SOU 2003:86 konstaterade att chinchillanäringen framöver kommer att följa djurskyddslagen.

6 Djurförsök

Alla djur skall ha möjlighet till naturligt beteende och deras liv har ett egenvärde. Detta är mycket svårt att uppfylla för försöksdjur, vars liv utformas för att optimera ett experiment. Till skillnad från uppfödning av djur för konsumtionsändamål måste användandet av försöksdjur därför minimeras. I brist på bättre alternativ kan dock djurförsök i vissa fall tills vidare accepteras för att tillgodose människors legitima intresse av liv och hälsa. Kosmetikatester på djur bör inte vara tillåtet.

6.1 Djurförsök i utbildningen

Utvecklingen av alternativ till djurförsök går framåt. Datasimuleringsprogram och cellodlingar kan helt eller delvis ersätta djurförsök i många lägen. Inom högre utbildning i Sverige sker fortfarande djurförsök slentrianmässigt eller därför att kursansvarig lärare inte har tillräcklig kunskap om alternativen till djurförsök.

Kristdemokraterna har tidigare motionerat i riksdagen om att Sverige skall följa Europarådskonventionen om skydd av ryggradsdjur som används för försök och annat ändamål (ETS 123). Detta krav är nu i stort sett uppfyllt. Men konventionen föreskriver att djurförsök i utbildningen endast får användas i utbildning till sådana yrken som skall arbeta med djurförsök. Idag förekommer djurförsök i Sverige även på biologutbildningar som inte syftar till arbete med djurförsök. Kristdemokraterna anser att Europarådskonventionen

skall följas fullt ut. Därför bör djurförsök avskaffas i alla utbildningar till yrken som ej arbetar med djurförsök. Detta bör ges regeringen till känna.

På vissa utbildningar är djurlaborationerna obligatoriska, vilket utestänger studenter från en utbildning eller karriär, om studenten i fråga inte vill delta i djurförsök. Detta trots att det i de flesta fall går att hitta arbeten inom dessa yrkesområden som inte innebär att den anställde behöver utföra djurförsök. Kristdemokraterna anser att det på alla universitets- och högskoleutbildningar i Sverige skall finnas en rättighet för studenten att slippa delta i djurförsök och ändå bli godkänd. En sådan lagstiftning kan med fördel vara en del i en ramlag som fastslår studentens rätt att slippa delta i utbildningsmoment som strider mot dennes samvete. Detta bör ges regeringen till känna.

Det brister även när det gäller utbildning om och i användning av alternativa metoder. För användare av försöksdjur finns försöksdjursvetenskapsutbildningar, där forskaren får en inblick i viktiga frågor kring djuranvändningen. Studenterna får även en introduktion om alternativ, men denna information är långt ifrån tillräcklig för att studenten skall kunna hitta möjligheter att använda alternativ i sin forskning, nu och i framtiden. Kristdemokraterna anser att alla studenter på de utbildningar där djurförsök traditionellt förekommer borde få grundläggande utbildning om alternativa metoder. Detta bör ges regeringen till känna.

En mer genomgripande utbildning om alternativ – cellkulturer, användning av datasimulering, (Q)SAR – borde ingå som en obligatorisk del i utbildningen av alla forskare inom de traditionellt djurförsöksbaserade forskningsområdena. Detta bör ges regeringen till känna.

6.2 Djurförsök inom EU

Arbetet med att minimera plågsamma djurförsök måste bedrivas med kraft inom EU. Det är viktigt att kemikalieindustrin samarbetar kring testning av kemikalier, så att ett och samma ämne inte testas fler gånger än vad som är nödvändigt. Det behövs mer forskning kring och information om alternativa testmetoder som inte inkluderar djurförsök. Det är viktigt att testverksamheten i Europa är uppdaterad med de senaste vetenskapliga rönen och testmetoderna. Djurförsök skall inte tillåtas om alternativa metoder finns eller om resultaten inte kan delas av alla eventuella producenter av kemikalien i fråga. Dessa synpunkter bör ges regeringen till känna och tillämpas i beslutsprocessen om en gemensam kemikalielagstiftning för EU.

För att djurförsök skall tillåtas måste ett grundkrav vara att de är av uppenbar och legitim nytta för människan. Djurtester av exempelvis kosmetika och parfym är därför inte godtagbara. I januari 2003 kom rådet och parlamentet överens om att ett förbud införs inom EU mot alla djurförsök som genomförs för att ta fram kosmetiska produkter. Samtidigt beslutades om förbud att marknadsföra produkterna inom unionen. Men lobbyister från Frankrikes kosmetikaindusti driver en process i EG-domstolen i Luxemburg, där de kräver att förbudet stoppas på juridiska och tekniska grunder. Frankrike är ett

Fel! Okänt namn på

av få länder i Europa som fortfarande testar kosmetika på djur. Det är viktigt att den svenska regeringen inte viker i denna fråga.

6.3 Prövning av djurförsök

Enligt 49 § djurskyddsförordningen skall djurförsök föregås av en prövning, där nämnden skall ta hänsyn till å ena sidan försökets betydelse och å andra sidan lidandet för djuret. Det är angeläget att nödvändig kompetens finns representerad i nämnderna och att de förtroendevalda lekmännen ges tillräcklig utbildning för sitt uppdrag.

I 19 § djurskyddslagen anges att djurförsök endast får användas om det syfte som avses med verksamheten inte kan uppnås med någon annan tillfredsställande metod utan användning av djur. I prop. 2004/05:177 föreslås en komplettering av djurskyddslagen så att det uttryckligt framgår att så får djur som möjligt skall användas. Det är bra. Emellertid anses brister förekomma i handläggningen av ärendena i de djurförsöksetiska nämnderna. Djurförsöksetiska utredningen (SOU 2003:86) kom fram till att nämnderna bör ställa högre krav på sökande, oftare skicka ärenden på remiss till andra myndigheter samt föra mer etiska diskussioner. Regeringen aviserar i prop. 2004/05:177 att man avser att vidta åtgärder för att förbättra prövningen i de djurförsöksetiska nämnderna. Kristdemokraterna instämmer i huvudsak med dessa förslag.

6.4 Xenotransplantation

Transplantation av vävnad från djur till människor kallas xenotransplantation. Idag används xenotransplantation bl.a. vid behandling av diabetes, då insulinproducerande celler från grisar injiceras i människokroppen. Tankar finns på att i framtiden transplantera hela organ, till exempel hjärtan eller njurar, från djur till människor. Om ett djur i övrigt levtt ett fullgott liv ser Kristdemokraterna det som etiskt berättigat att ta organ från det djuret för att transplantera in i en människa om det kan minska människans lidande.

En viss oro finns för en eventuell smittspridning mellan djur och människor. Detta tillsammans med andra osäkerhetsfaktorer gör att försiktighetsprincipen måste tillämpas vid forskning och kliniska tillämpningar.

Den medicinska vetenskapens framsteg har väckt förhoppningar om att det i framtiden skall vara möjligt att föda upp djur med mänskliga organ, som vid behov skall kunna transplanteras till behövande människor. Som tidigare nämnts skall varje djur kunna leva ett liv som har ett egenvärde för djuret i fråga. Det är därför inte acceptabelt att ett djur föds upp enbart i syfte att vara ett reservdelslager för människan, om det underminerar djurets möjligheter till naturligt beteende eller om det till följd av det främmande organet får nedsatt välbefinnande. Då samhällets resurser till medicinsk forskning är begränsade bör forskningen kring ersättning av mänskliga organ i första hand syfta till utveckling av konstgjorda organ eller organ som inte kräver en djur-

kropp för att kunna odlas. Dessa synpunkter på xenotransplantation bör ges regeringen till känna.

Det är viktigt att de etiska ramarna för xenotransplantation diskuteras och blir föremål för politiska beslut.

7 Missbruk av djur

Enligt kristdemokratiska grundprinciper har människan ett ansvar att värna andra levande varelser, vilket innebär att vi skall ta väl hand om djuren och sörja för att de får leva ett så naturligt liv som möjligt. Stress, smärta, lidande och skador hos djuren skall så långt möjligt undvikas.

7.1 Tjurfäktning

Det europeiska samarbetet syftar till fred och förståelse mellan folken. Det innebär att de olika länderna måste närma sig varandra med en ödmjuk inställning till varandras samhällen och kulturer. Å andra sidan är ett förtroendefullt samarbete inte möjligt om det inte bygger på vissa gemensamma normer.

Tjurfäktning är en fränstötande form av djurplågeri. När EU harmoniserar sina regler mot djurplågeri inom jordbruket och andra områden är det inte rimligt att i längden acceptera tjurfäktningar i dess nuvarande form. Sverige bör därför aktivt verka för att EU upprättar ett program för hur den djupt rotade folkliga tradition som tjurfäktning utgör kan transformeras till en mer acceptabel form av underhållning som är i överensstämmelse med EU:s normer om djurskydd. En konstruktiv dialog bör eftersträvas med företrädare för denna företeelse och spanska myndigheter. Grunden för EU:s politik måste dock vara att onödigt plågande av djur enbart för människans nöjes skull är oacceptabelt. Detta bör ges regeringen till känna.

7.2 Sexuella övergrepp mot djur

I brottsbalken 16:13 står att om någon uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt, otillbörligen utsätter djur för lidande skall denna dömas för djurplågeri.

Innan lagen ändrades 1944 var det handlingen som bedömdes, dvs. att tide-lag var förbjudet. Nu är det i stället effekten, dvs. djurplågeriet, som är förbjuden. Som lagen är skriven finns det risk för olika tolkningar. Därför bör ett explicit förbud mot tidelag återinföras. Det finns ingen situation då det kan betraktas som legitimt att en människa utnyttjar ett djur sexuellt.

Den passivitet som djur ofta uppvisar vid övergrepp, och som uppfattas som att djuret går med på handlingen, är enligt etologer i stället en försvarsmekanism där djuret går in i ett tillstånd av apati för att fly verkligheten. En-

Fel! Okänt namn på

ligt Sveriges veterinärförbund leder sex mellan människa och djur många gånger till att djuret blir både fysiskt skadat och mentalt lidande.

Bevisningen i fall av sexuellt utnyttjande av djur är alltid svår. Därför måste polisen få lättare att utreda dessa ärenden. Handläggningstider av brott mot djurskyddslagen kan dock ta lång tid och prioriteras ofta ned. Det finns en rad anledningar till detta. Möjligheten för polisen att prioritera djurskyddsärenden genom ökade resurser är ett sätt att minska handläggningstiderna, men till stor del skulle handläggningen kunna effektiviseras och snabbas upp genom andra åtgärder och riktlinjer. I dag saknas riktlinjer för hur djurskyddsärenden skall hanteras av polis. Detta resulterar i variation i hantering mellan olika polisdistrikt. Utan tydliga riktlinjer skapas också osäkerhet för polisen. Ärendena lämnas i stället att hanteras efter bästa förmåga.

I april 2005 presenterade Djurskyddsmyndigheten resultatet av en undersökning av förekomsten av sexuellt utnyttjande av djur i Sverige. Djurskyddsmyndigheten konstaterar att hästar är det djur som utsätts för flest övergrepp av sexuell karaktär i Sverige. I rapporten redovisar myndigheten 161 fall. Även i det material med djurpornografi som finns på Internet förekommer hästar, men här är även hundar vanligt förekommande. Enligt rapporten ökar antalet rapporterade fall av sexuellt utnyttjande av djur i Sverige, men det är svårt att bedöma om fenomenet blivit vanligare eller om medvetenheten om problemet blivit större.

Djurskyddsmyndigheten menar att djur regelmässigt befinner sig i en beroendeställning till människan och därför är särskilt skyddsvärda. Myndigheten menar vidare att bestämmelserna i nuvarande lagstiftning är otillräckliga.

Regeringen bör lägga fram förslag om lagstiftning som explicit förbjuder sexuellt utnyttjande av djur.

Av Djurskyddsmyndighetens rapport framgår att polisens IT-brottsenhet konstaterar att tillgången på djurpornografiskt material på Internet i princip är obegränsad. Nästan varje pornografisk sida har någon länk till en sida med djursex.

I 4 § granskningslagen (lag 1990:886) står följande att läsa:

Framställningen i en film eller ett videogram eller en del därav får inte godkännas för visning, om händelserna skildras på sådant sätt och i sådant sammanhang att framställningen kan verka förråande. Vid bedömningen skall särskilt beaktas om framställningen innehåller närgångna eller utdragna skildringar av grovt våld mot människor eller djur, skildrar sexuellt våld eller tvång eller skildrar barn i pornografiska sammanhang.

Problemet med innehav och spridning av djurpornografiskt material är en komplicerad fråga som måste beaktas utifrån tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det viktigaste är dock att komma till rätta med problemets kärna, nämligen själva övergreppen.

7.3 Så kallade kamphundar

Att människor hotas, skadas och till och med dödas av kamphundar får aldrig accepteras. I Sverige har många blivit skadade till följd av angrepp från

kamphundar. Det exakta antalet kamphundar som finns i Sverige är inte känt eftersom de vanligen inte är registrerade. Men polisen bedömer att det rör sig om drygt 2 000.

Kristdemokraterna anser att det behövs en tuff lagstiftning mot kamphundar. I Belgien och Spanien krävs det licens för att inneha vissa hundraser. I Frankrike finns lagstiftning som kräver att alla pitbullhundar steriliseras. Flera tyska delstater har krav på hundkörkort för innehavare av kamphundar.

7.3.1 Tydlig lagstiftning om polisens möjligheter att ingripa mot hundägare

Polisen måste få en klar och tydlig lag vad gäller omhändertagande av hundar. Polisen skall snabbt kunna ingripa vid misstanke om att hundägaren använder hunden i hotsyfte eller vid misskötsel och omhändertar hunden och låta hunden genomgå ett mentaltest. Detta skall gälla både märkta och omärkta hundar. Förslagen i utredningen *Hund i rätta händer* (SOU 2003:46) bör tas till vara och genomföras. Detta bör ges regeringen till känna.

7.3.2 Lagstifta mot avel av kamphundar

Enligt djurskyddsförordningen är det redan idag förbjudet att avla fram kamphundar. Med kamphund avses här hund som (1) har extremt stor kamplust, (2) blir lätt retade och biter, (3) bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och (4) har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar. Men förordningen är enligt polisen verkningslös eftersom det är svårt att få exempelvis en pitbullterrier att uppfylla samtliga fyra kriterier som anges. Utredningens förslag om ändring i djurskyddsförordningen är bra och bör genomföras. Detta bör ges regeringen till känna.

8 Tillsynen enligt djurskyddslagen

8.1 Resurstilldelning till djurskyddet

Kristdemokraterna anser att resurserna till det lokala och regionala djurskyddet inte står i relation till uppgifterna. Riksrevisionens granskning (RRS 2003:1) bekräftar den bilden. Därför bör regeringen närmare överväga hur resursbehovet skall tillgodoses samt om uppgifterna eller regelverket till någon del behöver omprövas. Detta bör ges regeringen till känna.

8.2 Kommunernas djurskyddstillsyn

Det är i kommunerna som den största delen av djurskyddsarbetet utförs. På kommunal nivå finns inom djurskyddet totalt cirka 140 inspektörsårsarbetskrafter. Jordbruksverkets allmänna råd skall ge praktisk vägledning till kom-

Fel! Okänt namn på

munernas tillsynsverksamhet. De senaste åren har kommunernas samlade resurser för djurskydd ökat. Riksrevisionen (RiR 2003:1) konstaterar dock att ökningen av resurser inte medfört motsvarande ökning av inspektionsverksamheten.

Ungefär hälften av Sveriges kommuner finansierar delvis sin tillsyn genom avgifter. Cirka 5 procent av kommunerna finansierar all sin tillsyn genom avgifter. Riksrevisionen menar att kommunerna skulle kunna öka sina resurser för tillsyn genom att i ökad grad använda avgifter. Konkurrensskäl talar för att tillsynsavgifterna skall vara av liknande storlek i olika kommuner. Det är inte rimligt att det som i en kommun är gratis, i en annan kommun skall kosta djurhållaren flera tusen kronor. Det är angeläget att djurskydd och livsmedelssäkerhet harmoniseras; idag är de lokala variationerna för stora. Det behövs en balans som medför att föreskrifterna skapar en sådan harmonisering samtidigt som upplägget av det lokala tillsynsarbetet kan anpassas efter lokala förhållanden. För att uppnå önskvärd likformighet behöver tillsynen samordnas centralt. Vikten av att djurhållare i olika delar av landet behandlas på ett så långt möjligt likvärdigt sätt bör beaktas. Kristdemokraterna föreslår att riksdagen ger regeringen till känna att det är viktigt att tillsynen av djurhållare i olika delar av landet är likvärdig.

8.2.1 Finansieringen av den lokala tillsynen

I proposition 2004/05:72 uttalade regeringen att tillsynsavgifterna skulle höjas betydligt. Kristdemokraterna är negativa till höjda avgifter. Bland svenska beslutsfattare och konsumenter finns en samsyn kring att Sverige skall ha höga ambitioner vad gäller livsmedelssäkerhet och djurskydd. Detta medför naturligtvis kostnader för t.ex. tillsyn som måste betalas. Samtidigt konkurrerar svenska livsmedelsproducenter på en gemensam europeisk marknad. I undersökningar av betalningsvilja brukar betalningsviljan vara hög att betala för de mervärden som finns i svenska livsmedel. I praktiken har emellertid konsumenten en klar tendens att välja det billigaste alternativet.

En målsättning bör vara att myndighetsutövning i princip skall vara skattefinansierad.

Kristdemokraterna föreslår därför att endast förnyade inspektioner till följd av avvikelser från regelverket skall avgiftsbeläggas. Inspektioner som inte föranleds av anmärkningar bör inte avgiftsbeläggas, eftersom detta innebär att man straffar ett kollektiv där de flesta är skötsamma. Avgifterna för de förnyade inspektionerna bör fastställas på central nivå och skall ej överstiga kommunernas självkostnader för desamma. Detta bör ges regeringen till känna.

Kostnaden för reguljär tillsyn och kontroll enligt nationell lagstiftning skall inte vältras över på producenten och därmed på konsumenten. I stället bör vi betala detta via skattsedeln. Staten bör följa finansieringsprincipen. Kommunerna bör därför kompenseras ekonomiskt för sina minskade intäkter.

I april 2004 antogs EU-förordningen 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. I denna förordning finns

nya regler om tillsynsavgifter som skall börja gälla fr.o.m. den 1 januari 2007. För vissa delar av kontrollen skall det vara obligatoriskt att ta ut en avgift. Förordningen utgör bakgrund till den statliga utredningen "Avgiftsfinansierad livsmedels-, djurskydds- och foderkontroll" (SOU 2005:52) som presenterades i juni 2005.

8.3 Länsstyrelsernas djurskydd

Länsstyrelserna har ansvaret för djurskyddet inom länet. De ansvarar för tillsyn av veterinärpraktiker och samordnar smittskyddet i länet. Länsstyrelsen har ansvar för djurskyddsutbildning och för att samordna den kommunala djurskydds- och livsmedelstillsynen. Länsstyrelsen har rätt att utfärda förbud mot att inneha djur och beslutar om omhändertagande, försäljning och avlivning av djur. Länsstyrelsen är vidare överprövningsmyndighet för djurskyddet och prövar kommunens beslut om det överklagas. Länsstyrelsen förprövar och inspekterar även djuranläggningar. Länsveterinären har det övergripande ansvaret för länsstyrelsens arbete med djurskydd.

Riksrevisionen understryker att länsstyrelsernas resurser inte varit i nivå med de uppgifter som regeringen och Jordbruksverket lagt på dem. Länsveterinärerna menar att länsstyrelserna väljer bort uppgifter inom djurskyddet på grund av bristande resurser. Kristdemokraterna anser att länsstyrelsernas och andra myndigheters resurstilldelning skall stå i proportion till deras ansvarsområden.

9 Veterinärväsendet

9.1 En ny organisation av veterinärväsendet

Kristdemokraterna har under flera år i riksdagen begärt en förändring av organisationen av veterinärväsendet i Sverige. Dagens svenska veterinärväsende fungerar dåligt på grund av Jordbruksverkets dubbla roller, som leder till jävssituationer och osund konkurrens. I slutänden är det kvaliteten på veterinärvården som drabbas. Konkurrenssituationen för privatpraktiserande veterinärer är ohållbar på grund av att Jordbruksverket genom distriktsveterinärorganisationen (DVO) bedriver veterinärverksamhet och konkurrerar med privata veterinärer samtidigt som man utövar myndighetsansvaret över veterinärverksamheten. Dessutom subventioneras DVO:s verksamhet via skattse delen, vilket snedvrider konkurrensen till nackdel för privatpraktiserande veterinärer.

Ett välkommet uppvaknande från regeringens sida har skett då man i proposition 2001/02:189 "En ny djurskyddsmyndighet" lyfter fram att flera utredningar visar att dagens veterinärorganisation och djurskyddstillsyn är behäftad med brister. En viktig brist i nuvarande organisation är att veterinärer-

Fel! Okänt namn på

na ibland kan hamna i en jävssituation då de också har tillsynsobjektet/bonden som kund. Detta kan leda till osämja mellan veterinären och tillsynsobjektet. Det är även otillfredsställande att veterinärsatser för sällskapsdjur finansieras via skattesedel.

På förslag av Riksdagens revisorer beslutade riksdagen (2002/03:MJU10) att ge regeringen i uppdrag att tillsätta en oberoende utredning med uppdrag att lösa problemen med fördelningen av det statliga bidraget till distriktsveterinärorganisationen, statens ansvar för sällskapsdjuren och Jordbruksverkets dubbla roller, dvs. distriktsveterinärernas dubbla roller som myndighetsutövare och praktiserande veterinärer. Vidare beslutade riksdagen att en oberoende utredning bör ges i uppdrag att redovisa hur omfattande bristerna i djursjukdata är, vad de beror på och vad bristerna har inneburit för statistikens användbarhet. Utredningen om djursjukdata tillsattes sommaren 2004. Den viktigare utredningen om distriktsveterinärernas dubbla roller tillsattes först sommaren 2005. Det är märkligt att det kan ta över två år att skriva ett enkelt direktiv på 13 A 5-sidor.

Kristdemokraterna har i tidigare motioner föreslagit att distriktsveterinärorganisationen (DVO) avskaffas och att resurser för myndighetsutövning förs till länsveterinärorganisationen. På tillsynsenheterna skall kompetensen vara stor och veterinärerna förbjudna att ha egen praktik, åtminstone för djur som finns inom tillstånds- och tillsynspliktig verksamhet. På slakterierna ändras ingenting förutom att besiktningsveterinärerna blir förbjudna att ha praktik (åtminstone på animalieproducerande djur). Kristdemokraternas förslag innebär bl.a. att jäv inte uppstår lika lätt mellan veterinärer och kunder/bönder då veterinären inte får ha tillsynsobjektet som kund. Förslaget innebär också att personer utan sällskapsdjur slipper finansiera veterinärvård till dessa via skattesedel. Kompetensen hos veterinärerna och djur- och hälsoskyddsinspektörerna kommer också att stärkas. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att vad som ovan sagts skall vara utgångspunkten för en ny organisation av veterinärväsendet.

9.2 Besparingspotential inom distriktsveterinärorganisationen (DVO)

Statens jordbruksverk (SJV) genomdrev 1995 en omorganisation av distriktsveterinärsystemet enligt en modell som i ett remissyttrande från RRV kritiserades för att bli alltför kostsam. Trots att en tredjedel av den dåvarande distriktsveterinärkåren valde att övergå till privat verksamhet förblev statsanslaget oförändrat. Det innebar att organisationen fram till 1999 har fått ca 80 miljoner kronor per år, för att år 2000 få drygt 75,5 miljoner kronor, att fördela på sina då 240 anställda mot tidigare 340 anställda distriktsveterinärer. I budgeten för år 2001 ökades åter anslaget till drygt 85,7 miljoner kronor, med hänvisning till ett underskott i verksamheten som främst påstods bero på en kraftig förändring av semesterlöneskulden. År 2005 var anslaget uppe i 94 miljoner. Kristdemokraterna anser att det är rimligt med en besparing på 25

miljoner kronor på anslaget 42:2 *Bidrag till distriktsveterinärorganisationen* utan att det ger skadliga effekter på verksamheten.

Riksrevisionen (RiR 2003:1) riktade i december 2003 kritik mot Jordbruksverket som huvudman för distriktsveterinärorganisationen. Jordbruksverket har inte utbildat eller använt veterinärerna i någon större utsträckning som en resurs i djurskyddsarbetet. Enligt Riksrevisionens bedömning har däremot länsveterinärernas ansvar och arbetsuppgifter inte alltid stått i proportion till de resurser som de tilldelats i sina län.

10 Bekämpande av djursjukdomar

Sverige upplevde under år 2004 det troligen största foderspridda utbrottet av salmonella i modern tid, då foder smittat med salmonella spreds till cirka 50 svinbesättningar. Denna incident visar på behovet av god foderhygien och kompetens inom foderhygienområdet. Det föreligger behov av ytterligare forskning inom området, inte minst vad gäller modeller för sanering av besättningar inklusive foderanläggningar och bedömningar av risken för spridning av salmonellasmitta vidare i livsmedelskedjan.

Under lång tid har staten investerat mycket i att förebygga, kontrollera och bekämpa inhemska djursjukdomar och zoonoser. I och med dessa program kan de direkta kostnaderna för bekämpningen vid akuta sjukdomsutbrott på sikt hållas nere, därmed också statens långsiktiga kostnader eftersom djurägarna har lagbunden rätt till ersättningar vid sådana utbrott. Dessa uppbyggda kontroll- och bekämpningsprogram är grunden i den svenska modellen för god djurhållning och livsmedelssäkerhet. Under EU-ordförandeskapet drev Sverige den förebyggande och proaktiva linjen. Det finns såväl djurskydds- som folkhälsoaspekter. I djurskyddslagstiftningen är djurhälsa en viktig del. Våra djur skall skyddas mot lidande och sjukdom. Ju högre smittryck i djurpopulationen ju större användning av läkemedel (antibiotika). Resistensproblem ökar i alla led, djur, livsmedel, människor.

Övervakningen av sjukdomar som kan smitta till människa, s.k. zoonoser, har direkt betydelse för människors hälsa och för kostnaderna för hälso- och sjukvård. Detta gäller framför allt för tuberkulos och campylobacter. Sverige är inom EU officiellt tuberkulosfritt vad avser nötkreatur. Sjukdomskontrollen i landet byggs upp av klinisk övervakning, kontroll- och bekämpningsprogram samt övervakningsprogram. Kontroll- och bekämpningsprogram inrättas främst för sjukdomar som finns i landet. Syftet med kontrollprogrammen kan vara olika. För vissa sjukdomar vill man utrota smittämnet från Sverige t.ex. tuberkulos, bovin enzootisk leukos och BVD. I andra fall är syftet att göra avelsbasen fri från en viss sjukdom t.ex. Maedi-Visan eller att hålla förekomsten av smittämnet på en låg nivå t.ex. salmonella och campylobacter.

Epizootisjukdomar är allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa. Dessa sjukdomar bekämpas

Fel! Okänt namn på

med statliga medel och skall normalt sett inte finnas i landet. Flera av de sjukdomar för vilka programmen finansieras under den aktuella anslagsposten lyder under epizootilagen. Detta gäller tuberkulos, paratuberkulos, Aujeszkys sjukdom och IBR/IPV. Eftersom staten i dessa fall betalar kostnaderna för bekämpning samt ersättning till djurägare har staten ett särskilt intressen av att kontrollera och förebygga sjukdomsförekomsten.

I andra fall är Sverige förpliktigt att dokumentera frihet från sjukdomar, där vi är officiellt friförklarade och ansökt eller erhållit s.k. tilläggsgarantier från EU.

Utvecklingen inom EU gör att allt fler kontrollprogram för djursjukdomar införs. Om en medlemsstat har följt lagstiftningen erhålls medfinansiering från EU för bekämpningsåtgärder. Smittskyddsområdet är i princip totalharmoniserat men det finns möjligheter att ansöka om s.k. tilläggsgarantier. Om ansökan beviljas kan krav ställas på att djur som förs in i landet är provtagna och har bedömts fria från sjukdomen. Sverige har salmonellagarantier. Dessutom har Sverige ansökt om tilläggsgarantier för ett stort antal djursjukdomar som Sverige var fritt från eller hade kontrollprogram för före medlemskapet i EU. I avvaktan på att kommissionen skall pröva Sveriges ansökningar gäller de införselbestämmelser som Sverige hade vid inträdet i EU.

Handel med levande djur är en stor riskfaktor vad gäller spridning av smittsamma sjukdomar. Erhålls tilläggsgarantier kan Sverige ställa krav på provtagning avseende vissa sjukdomar. Vid ett bortfall av dessa kan sjukdomssituationen för mycket allvarliga sjukdomar förändras snabbt. Detta kan komma att medföra kraftigt ökade kostnader för staten.

Riskerna med att anslå för lite pengar till bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar är följande:

- Djurhälsoprogrammen hotas läggas ner helt eller delvis då kostnaderna är höga för testning och analys.
- Minskad sjukdomsövervakning leder till försämrad djurhälsa och försämrat djurskydd.
- Försämrad djurhälsa leder till ökad antibiotikaanvändning och i förlängningen ökad resistensutveckling hos få och folk.
- Smitta kan förbli oupptäckt, sprida sig till andra besättningar och även drabba andra djurslag och vad gäller t.ex. tuberkulos sprida sig till den vilda faunan, liksom zoonoser till människan.
- Arbetet med mycket kostsam bekämpning av flera sjukdomar under 1990-talet riskerar spolieras.
- Sverige får svårt att uppfylla sina åligganden gentemot EU vad gäller sjukdomsövervakning. Sveriges klassning som sjukdomsfri för vissa sjukdomar förloras. Åligganden i samband med tilläggsgarantier kan ej uppfyllas och redan erhållna garantier kan förloras. Liggande ansökningar förlorar sitt värde.
- Ny smitta kan föras in i landet när tilläggsgarantierna förloras.

Slutsatsen blir att resurser för djurhälsoprogrammen måste säkerställas.

10.1 Minska användningen av antibiotika

Att minska användningen av antibiotika i djurhållningen är inte bara en fråga om djurhälsa, utan även folkhälsa. Stora mängder antibiotika som fodertillsats riskerar att göra bakterier resistenta mot antibiotika till människor, vilket får EU att fasa ut antibiotika i djurfoder från 2006. Även resten av världen bör följa den svenska linjen, anser Kristdemokraterna. Till att börja med bör den generella användningen av antibiotika begränsas. Antibiotika bör inte finnas i foder, oavsett djurslag.

Stockholm den 5 oktober 2005

Sven Gunnar Persson (kd)

Björn von der Esch (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Lars Gustafsson (kd)

Inger Davidsson (kd)

Dan Kihlström (kd)

Johnny Gylling (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Annelie Enochson (kd)